

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

תוכן עניינים

- א. דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים.....2
- ב. רב כרבי יוחנן סבירא ליה ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו.....2
- ג. אבל קדם הקדשן וכו' ... מה צבי פטור מן הבכורה אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה.....3
- ד. צבי ואיל חלבן מותר.....4
- ה. צבי ואיל אין אותו ואת בנו נוהג בהן ... לחולין אותו ואת בנו נוהג בו ואי לקדשים אותו ואת בנו נוהג בו.....4
- ו. ואינן יוצאין לחולין ... תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב.....6
- ז. ואכלת ולא לכלביך מכאן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים.....6
- ח. וולדן וחלבן ... דאיעבר ואיתיליד לאחר פדיונן אמאי ולד צבי ואיל נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואיתיליד לאחר פדיונן ... ליקרבינהו מכח קדושה דחווה קאתו ליפרקינהו לא אלימי למיתפס פדיונן...סמוך לפדיון אמנ מתפסין לשם אותו זבח 7
- ט. קדשים שקדם מום קבוע להקדישן ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות בין לפני פדיונן בין לאחר פדיונן ... וולדותיהן חול ונפדין תמימים ומתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כחולין לכל דבריהם אין לך בהם אלא מצות עלוי בלבד 8
- י. קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכאן נולד מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ... ואין מתפסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כהקדש לכל דבריהם ואין לך בהן אלא היתר אכילה בלבד.....9

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

דף טו.

א. דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

כבר התבאר במסכת שבועות דף יא: שבהמה שנולד בה¹ אחת מן הטרפיות האוסרות אותה באכילה אסורה לגבי המזבח², ואף על פי שאינה ראויה לקרבן, אין פודין אותה שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, אלא ירעו עד שימותו ויקברו.

ב. רב כרבי יוחנן סבירא ליה ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו

כבר התבאר לעיל דף יד: כבר התבאר שהמקדיש בעלת מום³ קבוע אם מתה קודם שתפדה, נפדית אחר שתמות⁴, שהרי לא חלה קדושה גמורה על

¹ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ב הלכה י

² שם כתב הרי הוא אומר הקריבהו נא לפחתך הירצך או הישא פניך, ועיין באחרונים בביאור דבריו ואכמ"ל.

³ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

⁴ ואיכא למידק עלה מה נפשך אי חל על הני קדושת מזבח וכי פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואי לא חייל עלייהו הקדש אמאי יפרו ועל כרחין אית לן למימר כגון שהקדיש דמיהן למזבח א"נ מן הסתם כיון דלא חזו למזבח לדמיהן קאמר הילכך יפרו ויביאו בדמיהן עולה ובעלי מומין מתחלתן הוו בכלל העמדה והערכה כדתני לוי וקי"ל כוותיה ואם היו בחיין בעי העמדה והערכה וכיון שמתו יפרו ויביאו בדמיו עולה למזבח והא דתנן אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית אם מתו יפרו דהוי במקדיש דקל בעלמא. רדב"ז הלכות ערכין וחרמין אבל בעלי מומין מעיקרן דלא חזו למזבח אם מתו יפרו דהוי במקדיש דקל בעלמא. רדב"ז הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יב, אך בכס"מ שם משמע שפסק כר' יוחנן להלן שבעל מום מעיקרו לא הוי בכלל העמדה והערכה ובהר המוריה איסורי מזבח כאן כתב כתב רש"י וז"ל ואף על פי שאינה ראויה אלא לכלבים ואין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים ואכלת ולא לכלביך הנ"מ בקדשים שקדם הקדישן את מומם אבל הני כדיוקלא בעלמא נינהו ולא נחת להו קדושת הגוף ועוד אשמעינן דלא בעינן העמדה והערכה וקסבר קדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה דכתיב בפדיון קדשים שנסתאבו לאח"כ והעמיד את הבהמה וכיון דמתה א"א להעמיד עכ"ל והנה מש"כ דאתי מתניתין כמ"ד דקדשי בדה"ב לא היו בכלל העמדה והערכה ומשמע דלמ"ד דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה אין נפדין כשמתו וזה תמוה דהא בבכורות שם בעי למימר זו דברי ר' שמעון ומחלוקתו ורבנן ע"כ ס"ל דקדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ואפילו למאי דקאמר התם דרב ס"ל כריש לקיש דרבנן ס"ל דווקא קדשי בדה"ב היו בכלל העמדה והערכה ולא קדשי מזבח וא"כ מתניתין דס"ל דבקדשי מזבח בעינן העמדה והערכה לא אתיא כוותייהו יעו"ש ובתמורה שם. היינו מטעמא אחרינא דבקדשי מזבח לא בעו כלל העמדה והערכה אבל הא פשיטא דמאן דס"ל דקדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה מ"מ בקדשי מזבח וקדם מומן להקדישן ס"ל דלא בעי העמדה והערכה וכן איתא שם בהדיא כריש סוגיין בתמורה דר' יוחנן דס"ל דאחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדה"ב בעי העמדה והערכה ומ"מ ס"ל דבע"מ מעיקרו

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

גופה אלא על דמיה מפני שהיתה בעלת מום קבוע. וי"א שבלבד שנשחטה⁵
דאל"ה הרי אסורה באכילה ואין פודין את הקדשים להאכילין לכלבים,
כמבואר במסכת שבועות דף יא:

אך אם נפל בה מום⁶ אחר שהוקדשה בין טהורה בין טמאה בין קדשי הבית
בין קדשי מזבח הרי זו צריכה העמדה בבית דין שנאמר והעמיד את הבהמה,
לפיכך אם מתה הבהמה קודם שתערך ותפדה אין פודין אותה אחר שמתה
אלא תקבר, אבל אם הקדיש שחוטה או נבלה לברק הבית הרי זו תפדה
כשאר מטלטלין.

ג. אבל קדם הקדשן וכו' ... מה צבי פטור מן הבכורה אף פטורי המוקדשין פטורין מן הבכורה

כבר התבאר לעיל דף יד. ובחולין קל. שכל הקדשים שהקדישם למזבח⁷,
שקדם⁸ מום עובר להקדשן⁹ או שהקדישן תמימים ואח"כ נולד להם מום קבוע
ונפדו פטורין מן הבכורה, ומן המתנות¹⁰ שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר

לא בעי העמדה והערכה יעו"ש וכן מוכח מכל הסוגיא. והנה אם נימא דלא ט"ס הוא אפ"ל דרש"י ז"ל דרכו
לפרש על פי ס"ד דרב דאמר זו דר"ש אבל חכמים ס"ל דאפילו בע"מ מעיקרו בעי העמדה והערכה וצ"ע. שוב
מצאתי להמל"מ לעיל בהלכה י' שעמד על דברי רש"י בזה ויותר נ"ל לומר כי ט"ס הוא מדסיים דכתיב בפדיון
קדשים שנסתאבו אח"כ משמע דקודם מזה מיירי בקדשי מזבח שנסתאבו מקודם והיינו בע"מ מעיקרו. והא
דכתב רש"י ז"ל דקדם מומן להקדישן פודין להאכילין לכלבים. וכן מוכח בתמורה ל"ג א' דאיתא שם א"ל ר'
ירמיה לר' זירא לריש לקיש דאמר לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה וקתני קדשי מזבח בע"מ
יפרו ומוקמינן לה בשקדם הקדשן את מומן ש"מ פודין את הקדשים להאכילין לכלבים ופירש"י שם בד"ה לר"ל
וכו' בשלמא לר' יוחנן דמוקים לה בבע"מ מעיקרו לא איכפת לן אם נפדה לכלבים דהא לא נחתא מעולם
קדושה לגופיה אלא לר"ל איכא למיבעי עכ"ל. והנה מרבינו כאן מבואר ג"כ כך דבקדם מום קבוע להקדישן
דפודין לכלבים מדכתב ואם מתה קודם שתפדה נפדית אחר שתמות אלמא דפודין להאכילין לכלבים. הר
המוריה שם

⁵ מעשה רקח, ולפי"ז אין צריך במה שהאריך בהר המוריה בזה

⁶ רמב"ם הלכות ערכין וחרמין פרק ה הלכה יב

⁷ אבל קדשי בדה"ב אף שאסורין ג"כ בגיזה ועבודה מדרבנן כמש"כ רבנו פ"א ממעילה הי"ב מיהו אחר פדיון
יוצאין לגמרי לחולין דלא עדיפי מקדם מומן להקדשן ואם שחטן אח"כ חייבין במתנות.

⁸ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ח, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

⁹ דמום עובר כמאן דליתא דמי וחלה עליהו קדושה

¹⁰

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה, ונשאר עליהן קדושה וכתוב (דברים יב פסוק טו) **פֶּצַבִּי וְכֹאֲלֵי תֹאכְלֵנּוּ וְלִפִּי מִה צָבִי** ואיל פטורין ממתנות אף פסולי המוקדשין פטורין.

ד. צבי ואיל חלבן מותר

כבר התבאר במסכת חולין דף קיז. שהאוכל¹¹ כזית חלב מבושל¹² במזיד חייב כרת ואם התרו בו ואכל כזית, לוקה ואם אכל בשוגג, חייב חטאת וחצי שיעור ג"כ אסור מן התורה

בפירוש אמרה¹³ תורה שאינו חייב אלא על שלשה מיני בהמה טהורה בלבד שנאמר (ויקרא ז פסוק כג) **כָּל חֶלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעִז לֹא תֹאכְלוּ** וכל בהמות טהורות נכללין באלו הג' מינים כגון שור הבר, נכלל בסוג שור ועיזי היער, בכלל עז.

אבל בבהמות טמאות¹⁴, וכן חיות טמאות, יש בחלבן רק איסור טומאה, כמו בבשרם. ואסור לעשות בהם סחורה אם עומד לאכילה אבל בעומד למלאכתו כגון למשוך עורות מותר.

חיות טהורות, ועופות, טהורים, חלבם כבשרם, ומותר באכילה¹⁵.

ה. צבי ואיל אין אותו ואת בנו נוהג בהן ... לחולין אותו ואת בנו נוהג בו ואי לקדשים אותו ואת בנו נוהג בו

¹¹ מאכ"א פ"ז ה"א

¹² דאם אינו מבושל אינו דרך הנאתו ויהיה פטור וכרמב"ם שם פ"ד ה"י "כל האוכלין האסורין אינו חייב עליהם עד שיאכל אותן דרך הנאה וכו' ובהל"י"א "כיצד הרי שהמחה את החלב וגמעו כשהוא חם עד שנכבה גרונו ממנו או שאכל חלב חי וכו' הרי זה פטור:

¹³ יו"ד סי' ס"ד סעי' א' ופמ"ג שפ"ד ס"ק א'

¹⁴ שם ברמב"ם ובש"ך קיז ס"ק ד' וסי' ס"ד ס"ק ב'

¹⁵ בפמ"ג שפ"ד ס"ק ב'

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כבר התבאר במסכת חולין דף עח. עט. שאסור לשחוט¹⁶ בהמה ובנה או בתה ביום אחד, ואין הבדל אם שוחט האם ואחר כך הבן או הבת, או שוחט הבן או הבת ואח"כ האם. והשוחט לוקה¹⁷ שנאמר (ויקרא כב פסוק כח) וישור או שֶׁה אֶתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְיוֹם אֶחָד.

אין איסור אותו¹⁸ ואת בנו נוהג אלא בבהמה טהורה בלבד שנאמר (ויקרא כב פסוק כח) וישור או שֶׁה אֶתוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא תִשְׁחֲטוּ בְיוֹם אֶחָד. ודרשין שור ולא חיה שֶׁה ולא עופות בין בבהמת ישראל בין בבהמת הגוי¹⁹.

איסור אותו²⁰ ואת בנו נוהג בכל זמן ובכל מקום בחולין ובמוקדשין בין קדשים הנאכלין בין קדשים שאינן נאכלין. לפיכך הראשון ששחט בעזרה²¹ והשני מחוץ לעזרה או הראשון בחוץ והשני בעזרה בין שהיו שניהן חולין או שניהן קדשים בין שהיה אחד מהן חולין ואחד קדשים²² זה ששחט אחרון לוקה משום אותו ואת בנו²³.

¹⁶ שו"ע יו"ד סי' מז סעי' א

¹⁷ ואם שחט פרה ואמה וולדה לוקה שתיים משום אותו ואת בנו ומשום בנו ואותו אבל אינו חייב על פרה ואם אמה לחוד כדמוכח בחולין פב ע"א

¹⁸ שו"ע ונו"כ יו"ד מז ז

¹⁹ פתחי תשובה ס"ק ג

²⁰ שם הלכה ב

²¹ אף שהשוחט חולין בעזרה נאסר בהנאה כמ"ש רבינו ריש פ"ב מ"מ השחיטה מצד עצמה היא הגונה ושמה שחיטה אלא שדבר אחר גרם לה ליאסר. מעשה רקח שם.

²² בפ"י המשוניות כתב רבינו (פ"ה מ"א) ויתבאר לך הדין בכולם בזכרך ארבעה כללים האחד שאותו ואת בנו אם שחט אחד מהם ונשאר השני והיה אותו הנשאר קדשים הרי הוא מחוסר זמן ואסור לשחטו עד למחרת אותו היום, ומי שעבר ושחטו חייב מלקות משום אותו ואת בנו בין ששחטו בפנים או בחוץ לפי שאינו חייב כרת על שחיטתו בחוץ מפני שאינו ראוי לקרב בפנים כמו שבארנו בפרק האחרון דזבחים. והטעם שחייבנוהו מלקות אחת משום אותו ואת בנו ולא חייבנוהו שתי מלקות מפני שהוא שחט מחוסר זמן בפנים כלומר שהקריב מחוסר זמן, לפי שאין חייבין מלקות על הקרבת מחוסר זמן לאמרו יתעלה ומיום השמיני והלאה ירצה, הא קודם זמן לא ירצה, וכלל הוא אצלנו לאו הבא מכלל עשה עשה כמו שבארנו בתחלת מכות והוא אמרם הנח למחוסר זמן שהכתוב נתקן לעשה. והכלל השני שהשוחט קדשים בחוץ חייב כרת ובתנאי שיהא ראוי לקרב בפנים כמו שקדם בסוף זבחים. והכלל השלישי שהשוחט חולין בפנים אסורים באכילה לפי שחולין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה כמו שבארנו בשני דקדושין, אלא שאינו חייב מלקות. והכלל הרביעי שכל מחויב כרת סופג מלקות כמו שבארנו בתחלת מסכת מכות. ואם היבנת ארבעה כללים אלו יובנו לך כל הבבות הללו שהזכיר בהן דין שני הנשחטין והשוחטין.

²³ ולא הזכיר רבינו אלא הד' האחרונות שהם חולין בחוץ ובפנים קדשים בחוץ ובפנים חולין בחוץ ובפנים קדשים בחוץ והשאר לא הזכיר ובודאי שבין שבוונתו הוא לומר כאן דהאחרון הוא שסופג את הארבעים משום אותו ואת בנו הראשונות נלמוד מאלו ולא הוזכרו במשנה אלא לחלק בדין הראשון אם חייב כרת או לא ואין זה ענין לכאן ולכך לא כתב רבינו. לח"מ שם.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובמל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ו. ואינן יוצאין לחולין ... תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב

כבר התבאר לעיל דף ו: ודף יד. וחולין שם שכל קדשי מזבח²⁴ בין קדשי קדשים בין קדשים קלים אסורין בגיזה ובעבודה²⁵ שנאמר (דברים טו פסוק יט) לא תעבד בכור שורך ולא תגז בכור צאנך והוא הדין לשאר קדשים ולא דוקא צאן אלא גם הגוזז את השור או שאר בהמה וה"ה גם בעובד בצאן או שאר בהמה ולוקה מן התורה²⁶.

ז. ואכלת ולא לכלבד מכאן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

כבר התבאר שבהמה²⁷ האסורה לגבי המזבח, אף על פי שאינה ראויה לקרבן, אין פודין אותה שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, אלא ירעו עד שימותו ויקברו.

ולפיכך צבי שלקחו²⁸ בכסף מעשר ומת יקבר בעורו ולא מהני ליה פדיון דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים.

אולם כל זה רק בקדשי מזבח²⁹ אך קדשי בדק הבית יש שפודין להאכילם לכלבים כשהם חולין גמורים לאחר פדייתן, ויש שמדרבנן אין פודין.

²⁴ רמב"ם הלכות מעילה פרק א הלכה ז ט וערוך השולחן העתיד שם סי' קסח סעי' יג
²⁵ וכתב הרמב"ם שם בה"ז, יראה לי שאין הגוזה חייב עד שיגזזו כדי רוחב הסיטכפול לא יהיה זה חמור משבת, עכ"ל וקשה לי מדוע לא חילק הרמב"ם גבי דישה דקיי"ל (רמב"ם פ"ח משבת ה"ז) דאם דש בשבת אינו חייב רק כנדרוגרת, א"כ לא יהיה חייב הדש בבהמת קדשים פחות מזה השיעור ולמה כתב דוקא בגיזה דלא יהיה חמור משבת ולא בעבודה, וצ"ע להבין, ושם ילפינן ממשכן אבל כאן מנא ליה כל זה, וצ"ע (מנחת חינוך תפג אות ב)

²⁶ והנה אם עובד או גוזז אפילו כמה פעמים בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת. ואם התרו בו על כל פעם ופעם חייב כל פעם כמו נזיר שהיה שותה יין כו' (נזיר מ"ב ע"א). אך אם עבד עם כמה בהמות או גוזז כמה בהמות לדעת תוס' רי"ד (קידושין ע"ז ע"ב) דבבעלי חיים אמרינן גופים מחולקין באבר מן החי מכמה בהמות (ומובא במנחת חינוך מצוה קפ"ו אות י"ב, עיין במשנה למלך פ"א מאיסורי ביאה ה"א), א"כ חייב בהתראה (אחת) על כל בהמה ובהמה (מנחת חינוך שם אות ה)

²⁷ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ב הלכה י

²⁸ ערוך השולחן העתיד הלכות מעשר שני סימן קלב סעיף טז

²⁹ ומדויק לשון הרמב"ם ריש פ"ג דמעילה קדשי מזבח שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה אבל מועלין בהן מדברי סופרים, עכ"ל. ולשון הגמ' במעילה (יב, א): קדשים שמתו יצאו מידי מעילה דבר תורה, ובריש מעילה

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

ולפיכך המקדיש³⁰ טומטום ואנדרוגינוס וטריפה וכלאים ויוצא דופן למזבח ה"ז במקדיש עצים ואבנים, לפי שאין קדושה חלה על גופן והרי הן חולין לכל דבר וימכרו ויביא בדמיהם כל קרבן שירצה.

אבל פרה אדומה למרות שבנולד בה פיסול תפדה, אם מתה תפדה רק מפני עורה, אבל לא להאכיל בשרה לכלבים³¹.

דף טו:

ת. וולדן וחלבן ... דאיעבר ואיתיליד לאחר פדיונן אמאי ולד צבי ואיל נינהו אלא דאיעבר לפני פדיונן ואיתיליד לאחר פדיונן ... ליקרבינהו מכח קדושה דחוויה קאתו ליפרקינהו לא אלימי למיתפס פדיונן ... סמוד לפדיון אמן מתפיסן לשם אותו זבח

אמרינן דמדרבנן יש בהן מעילה, ורש"י פי' שם וז"ל: יצאו מידי מעילה דבר תורה דלאו קדשי ד' נינהו דלא חזו לגבוה וקדושת דמים נמי לית בהו דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, עכ"ל, והך דאין פודין הוא בספ"ו דתמורה דילפינן מתזבח ולא גיזה ואכלת ולא לכלביך מכאן שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, והך קרא הוא בפסולי קדשי מזבח ולא בקדשי בדק הבית. וראיה ברורה לזה דגם תזבח ולא גיזה אינו בקדשי בדק הבית כדאמרינן בבכורות (כה, א) קדשי בדק הבית אסורין בגיזה ועבודה מדרבנן, וכבר נתבאר זה, וה"נ ולא לכלביך אינו בבדק הבית, ולכן אפילו מתו לא יצאו מידי מעילה דבר תורה עד שיפדום. ג. ועוד ראיה מתמורה (יו, א) דאמר שמואל המקדיש את הטריפה צריכה מום קבוע לפדות עליו, ופריך ש"מ פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, ומתרג' ור' אושעיא אמר אינה אלא כמקדיש עצים ואבנים בלבד ופירש"י: ונפדית לאכול לכלבים דלאו קדשים מקרייא, עכ"ל, הרי מפורש דקדשי בדק הבית פודין להאכיל לכלבים, וגם הרמב"ם פסק כר' אושעיא, וברור שמפני זה דקדק הרמב"ם לומר קדשי מזבח. ערוך השלחן העתיד הלכות מעילה סימן קע סעיף א – ג.

³⁰ רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק ג הלכה י

³¹ ואף על גב דבבכור שנטרף אמרינן בזבחים (ק"ז ב) דקוברין אותו עם עורו לפי שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים, זהו משום דבקדשים אסור הפדייה מן התורה אבל פרה דקדשי בדק הבית היא איסור הפדייה רק מדרבנן [תוס' שם] כדמוכח בפסחים [כ"ט א] ע"ש. ועוד דכאן לב ב"ד מתנה ובבכור לא שייך תנאי. ויש בזה שאלה למה אין מאכילין את הבשר לכלבים הא כיון דמסקינן שם דלב ב"ד מתנה עליה הרי היא כחולין גמורים ומותר להאכילן לכלבים, ד"ל דמ"מ מכוער הדבר להאכיל לכלבים דבר שנקרא שם קדושה עליו. ערוך השלחן העתיד הלכות פרה אדומה סימן נה סעיף ד

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

כבר התבאר לעיל דף יד. ובחולין דף קל. שהמקדיש בעלת³² מום עובר או תמימה ואחר שהקדישה נולד לה מום קבוע, אם ילדה יקרב ולדה, נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר שנפדית הולד אסור ואינו נפדה, אלא כיצד יעשה סמוך לפדיון אמו מתפס זה הולד לשם אותו הזבח, לפי שאינו יכול להקריבו [מכאן אמו] מפני שבא מכאן קדושה דחוייה.

ט. קדשים שקדם מום קבוע להקדיש ונפדו חייבין בבכורה ובמתנות בין לפני פדיון בין לאחר פדיון ... וולדותיהן חול ונפדין תמימים ומתפסין לכל זבח שירצה כלל ש' דבר הרי הן כחולין לכל דבריהם אין לה בהם אלא מצות עלוי בלבד

כבר התבאר במסכת חולין דף קל. ולעיל דף יד: שכל הקדשים³³ שהקדישם למזבח או לדמיהן למזבח³⁴, שקדם להם מום קבוע להקדיש ונפדו חייבין בבכורה. ובמתנות. כיון שיוצאין לחולין בפדיון לגמרי ליגזו וליעבר כחולין גמורין, וקודם פדיון אין אסורין בגיזה ועבודה אלא מדבריהם³⁵, וכיון שמעיקרא לא חיילא עלייהו קדושה חמורה, חייבין.

ואם ילדה והיא קדש יפדה הולד ויצא לחולין, אף על פי שהוא תמים כדי שלא יהיה טפל חמור מן העיקר, ואם נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר פדיון הולד חולין.

³² רמב"ם הלכות איסורי מזבח פרק א הלכה יא

³³ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ה, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

³⁴ ואף על גב דאסור להקדיש בע"מ למזבח ואפי' לדמיו מ"מ קמ"ל אם עבר והקדיש אבל אם הקדיש לבד"ה יוצאין לחולין לגמרי כשפדאן.

³⁵ ויש להקשות אמאי הא אסור מן התורה למעול בו, וי"ל דמירי בשאינו נהנה מאותה גיזה ואותה עבודה א"נ שאין בה שוה פרוטה. כס"מ שם פרק ב הלכה טז ובמל"מ שם ומה שהקשה הר"י קורקוס ממ"ש רבינו בפ"א כל שקדם מום קבוע כו' לא ידעתי אמאי לא הקשה זה גבי ברה"ב דקי"ל דאינם אסורים בגיזה כי אם מדרבנן ואיכא בהו מעילה מן התורה. ומ"ש א"נ שאין בה שוה פרוטה אפשר דאפ"ה אסור מן התורה כדין חצי שיעור דקי"ל דאסור מן התורה ויש סמך לזה ממ"ש ה"ה בריש פ"א מה' גניבה יע"ש. וכן מוכח ממ"ש רבינו לקמן ספ"ז דין ח' ויראה לי שאינו לוקה כו'. ומ"מ התירוץ הא' הוא אמיתי ועיין בר"פ ראשית הגז ועיין בפ"ב דבכורות (דף ט"ו) שכתב רש"י ואינו סופג את הארבעים ואיסורא מיהא איכא כשאר נהנה מן ההקדש.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת בכורות

ואינה עושה תמורה, מפני שלא נתקדש גופה קידוש גמור ואינה אלא קדושת דמים³⁶.

י. קדם הקדישן את מומן או מום עובר להקדישן ולאחר מכאן נולד מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה ... ואין מתפיסין לכל זבח שירצה כללו של דבר הרי הן כהקדש לכל דבריהם ואין לך בהן אלא היתר אכילה בלבד

ושם התבאר עוד שכל הקדשים שהקדישם למזבח³⁷, שקדם³⁸ מום עובר להקדישן³⁹ או שהקדישן תמימים ואח"כ נולד להם מום קבוע ונפדו פטורין מן הבכורה, ומן המתנות⁴⁰ שהרי לא יצאו לחולין לכל דבר מפני שהן אסורין בגיזה ועבודה. שנאמר (דברים טו פסוק יט) לא תעבד בבע"ח ולא תגזז בבע"ח והוא הדין לשאר קדשים ולא דוקא צאן אלא גם הגוזז את השור או שאר בהמה וה"ה גם בעובר בצאן או שאר בהמה ולוקה מן התורה⁴¹.

³⁶ ב קשה דלקמן בהל' כ"א מוכח דאפילו בקדושת דמים עבד תמורה וי"ל דשאני התם דהוו תמימים ואיכא למימר בהו מינו דנחתא לקדושת דמים נחתא נמי לקדושת הגוף משא"כ בבעלת מום כ"כ הרב משה אפרים ז"ל בדף כ"ו ע"א משם מר בריה דאחיו ז"ל. ימי שלמה שם

³⁷ אבל קדשי ברה"ב אף שאסורין ג"כ בגיזה ועבודה מדרבנן כמש"כ רבנו פ"א ממעילה הי"ב מיהו אחר פדיון יוצאין לגמרי לחולין דלא עדיפי מקדם מומן להקדישן ואם שחטן אח"כ חייבין במתנות.

³⁸ רמב"ם הלכות בכורות פרק ה הלכה ה, והלכות ביכורים פרק ט הלכה ב

³⁹ דמום עובר כמאן דליתא דמי וחלה עליהו קדושה

⁴⁰ שנשאר עליהן קדושה וכתוב כצ"ב וכאיל תאכלנו וילפי' מה צבי ואיל פטורין ממתנות אף פסולי המוקדשין פטורין

⁴¹ והנה אם עובר או גוזז אפילו כמה פעמים בהתראה אחת אינו חייב אלא אחת. ואם התרו בו על כל פעם ופעם חייב כל פעם כמו נזיר שהיה שותה יין כו' (נזיר מ"ב ע"א). אך אם עבד עם כמה בהמות או גוזז כמה בהמות לדעת תוס' רי"ד (קידושין ע"ז ע"ב) דבבעלי חיים אמרינן גופים מחולקין באבר מן החי מכמה בהמות (ומובא במנחת חינוך מצוה קפ"ו אות י"ב, עיין במשנה למלך פ"א מאיסורי ביאה ה"א), א"כ חייב בהתראה (אחת) על כל בהמה ובהמה (מנחת חינוך שם אות ה)

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסנת בכורות

וכן בהמת הקדש שנפל בה מום לאחר הקדשה או קדם מום עובר להקדש ונפדת אינה מותרת בגיזה ועבודה, והרי היא באיסורה עד שתשחט, נשחטה אחר פדיונה הותרה באכילה⁴².

ואם ילדה יקרב ולדה, נתעברה קודם שתפדה וילדה אחר שנפדית הולד אסור ואינו נפדה, אלא כיצד יעשה סמוך לפדיון אמו מתפס זה הולד לשם אותו הזבח, לפי שאינו יכול להקריבו [מכח אמו] מפני שבא מכח קדושה רחוקה.

והרי זו עושה תמורה ואם מתה קודם שתפדה תקבר כשאר הקדשים התמימים, מפני שהיא צריכה העמדה והערכה, ואם נשחטה קודם שתפדה ה"ז נפדית כל זמן שהיא מפרכסת ואח"כ תאכל.

⁴² זה הלשון הוא מברייתא דבכורות מ"ז ב' יעו"ש וכתב שם התוס' כ"ו ב' דה"ה הגיזה שרי אחר שחיטה דהיינו כיון שנשחטה מותר לגוזה וכ"כ בחולין ל"ו א' ד"ה ס"ד וכו' יעו"ש היטב ועיין בכורות כ"ה ב' ומעילה י"ב ב' ד"ה חלב וכו' וי"ג א' ד"ה אתיא וכו'. הר המוריה שם

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ץ 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLI17K9ciPjB873YPB8kBu>

